

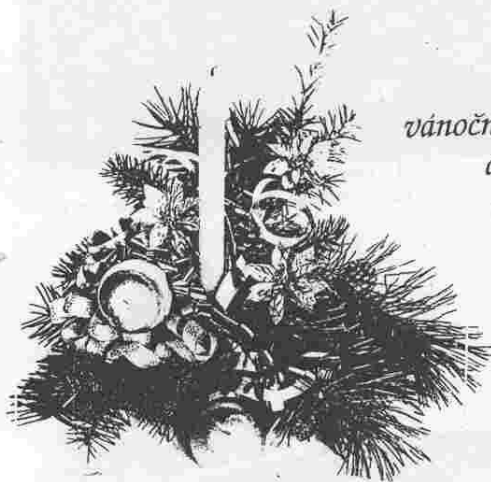
INFORMAČNÍ LISTY 56

PROSINEC

2000/7

Vychází 7x do roka pro členy SAM 95 zdarma.

President:	Radoslav ČÍŽEK. Žilinská 160. 273 01 K. Žehrovice
Zástupce:	Zdeněk ANDRÝSEK. Ludmilina 3. 180 00 Praha 8
Pokladník:	Vladimír HORÁK. K Cihelně 432. 273 01 K. Žehrovice
Předseda sport. komise:	JUDr. Zdeněk SLAPNÍČKA. Na Sádce 193. Praha 4. 149 00
Redakce IL:	Radoslav ČÍŽEK

*Hezkou
vánoční pohodu
a úspěšný
rok 2001*

Pohledem zpátky i dopředu.....

Věřte, nevěřte, ale touto dobou právě před osmi léty jsem obíhal registraci našeho SAMu 95 na institucích okresních i Ministerstvu vnitra. Pořádek musí být. Také Osnovy. Ty se mně k úplné spokojenosti úřadů nějak nepovedly a tak jsem je musel upravit a doplnit. Potom jsme dostali tu kýženou kulatou „štampliku“ - a byli jsme. Mnohým pro radost, některým kupodivu pro zlost, ale vše upravit čas. Alespoň si myslím. Nakonec vznikla docela úsměvná situace. Máme v ČR SAMy dva, původní „78“ a osmiletou „95“. Žádné zemětřesení. Pomalu každý druhý je členem jak 78, tak 95. neděje se vůbec nic, máme dokonce dva poměrně slušné časopisy, obsahově možná někdy i bohatší, než jsou mnohá „news“ zahraniční. Ty nás snad přebíjejí pouze tím, že jsou pořízeny v tiskárně a fotky vycházejí většinou lépe. Při našem počtu výtisků asi 140 bychom však takovýto způsob těžko zaplatili.

Na den 25.11. byl svolán výbor klubu, aby připravil materiály pro nadcházející Sněm klubu. Pro různé potíže se nakonec sešli pouze 4 členové výboru. Jar. Macháček poslal písemné vyjádření a Zdeněk Andrýsek telefonické k návrhům na úpravu pravidel pro příští rok. Výbor byl tedy usnášení schopný a tak přináším několik informací pro členy, kteří se z jakéhokoliv důvodu nemohou Sněmu zúčastnit.

1. Limitový rok - bude nyní 31.12.1960 s tím, že modely starší než 31.12.1954 budou létat společně, ale ve výsledcích budou uváděny zvlášť, pokud budou v kategorii létat více jak dva modely. Pro modely konstruované původně jako RC, platí limitní rok 31.12.1963. To proto, že mimo práce expertů, nebyly rádiáky ještě dost rozšířené.

2. Stavební a soutěžní pravidla - konstatováno bylo, že je potřeba „učesat“ modrou knížku pravidel, podchytit všechny změny a doplňky postupně uveřejnit v IL.

- Volně i RC větroně lze stavět pouze v původní velikosti. Tvarová výjimka je pouze pro RC větroně ve změně profilu křídla a výškovky pro RC létání. Důvod rozhodnutí: je dostatek podkladů pro všechny velikosti modelů.

- Pro RC kategorie platí, že lze létat jednak s použitím pracovního času, nebo ve volném pořadí (dovolují-li to frekvence) bez pracovního času. Že jde o opravný let musí soutěžící ohlásit do 1 minuty od vypnutí modelu ze šňůry, nebo od okamžiku vzletu modelů motorových.

- Doplněna byla pravidla pro ARC-A2 a CRC show kde se poskytuje soutěžícímu volný výběr obrátů mimo vzletu a přistání.

- Zhodnoceno bylo několik návrhů na délku motorového chodu u kategorie CRC-T. (60s při zatížení 350g/1ccm, délka chodu odpovídající plošnému zatížení křídla v g/dm², létání na zvolený čas a pod.) Nakonec byla ponechána dosud platná úprava pravidel.

- Neprošel návrh R. Čížka na zavedení kategorie minimaket na gumu. Nedostatek zájmu?

Platnost všech schválených bodů je od 1.1.2001. Změny a doplňky budou postupně otištěny v IL počínaje číslem 57. Modely RC větronů postavené již v roce 2000 ve zvětšené nebo zmenšené velikosti mají po celý rok 2001 výjimku. Další už ale stavte podle pravidel.

3. Soutěže 2001 - ve sportovním kalendáři SMČR (musí být známo do 30.9.2000) máme 4x ARC-A2 a 2x CRC show, nic víc. Dodatečně se hlásí pořadatel ARC ale termín není. Poslední upřesnění a nahlášení soutěží SAM 95 bude na Sněmu 9.12. V lednu bude kalendář akcí uzavřen a otištěn v IL 57.

4. Pokladna SAMU 95 - průběžný stav je 11.000,- Kč z čehož ještě počátkem prosince ubyde asi 1.500,- Kč na časopis a jeho rozeslání. Zaplacením příspěvků na rok 2001 při stávajícím počtu členů se stav pokladny zvýší asi o 10.500,- Kč. Přesný stav pokladny bude oznámen v IL 57.

5. Členské příspěvky - protože se neočekávají žádné mimořádné větší výdaje, bylo rozhodnuto, ponechat vyšší příspěvků pro rok 2001 na úrovni letošního roku. Příspěvky můžete uhradit přímo na Sněmu nebo nejpozději do 20.1.2001 poštovní poukázkou pokladníkovi. Litujeme, ale po tomto termínu při nezaplacení členského příspěvku přestáváme posílat IL. Na dluh nemůžeme, to se nedělá. Jenom poštovné nás stojí ročně téměř 6.000,- Kč

6. Informační listy - v příštím roce se pokusíme nasadit moderní techniku na zlepšení kvality reprodukovanych fotografií. Co se týče rozeslání IL konstatováno bylo, že se daří plnit termíny. Obsahově pokrýváme problematiku historických modelů, ale s vaším přispěním se pokusíme o další zlepšení.

Dobrou vánoční pohodu všem - a najdete si trochu času nejen pro sebe, ale i pro své blízké.

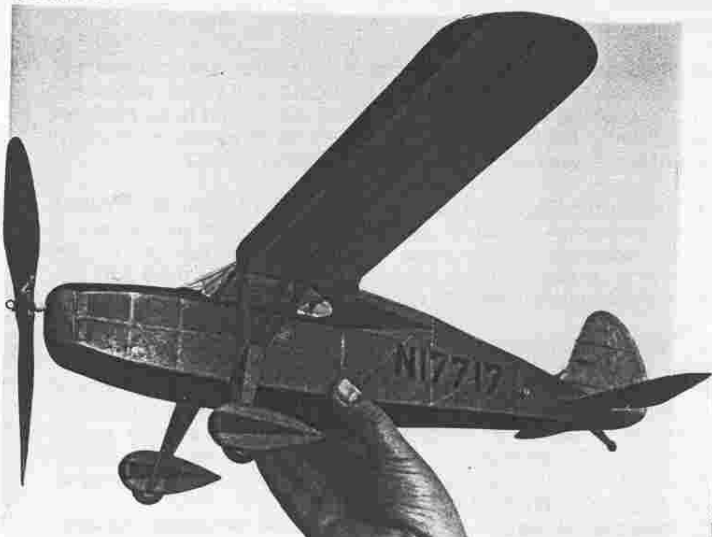
Radoslav Čížek prez.

Tom Mc Coy je nově zvoleným prezidentem SAM USA. Ten velký model není ani na „desítku“ ani RC. Je to obří model na gumu.

Andreas Hucke ze Schwäbisch Hall – SRN postavil na čtyřtákní motor, repliku Čížkovi MISS A z r. 1941. Dnes samozřejmě na rádio. Létá spolehlivě.

S polomaketou FARCHILD podle plánu z roku 1939 spolehlivě odlétal korespondenční Zdeněk Raška z Frenštátu p/R. Model má rozpětí 610 mm a výkony přes 80s.

Z květnového létání motoráků v Plzni, které organizoval Ing. Karel Kleinmond.

Repliku modelu TWIN PUSCHER z roku 1934 vyrobil Ital Licio FANFANI z Florencie. A protože je Licio „Pan gumičkár“, nepochybně, že ta věc létá pěkně.

Na švédském šampionátu volných historiků, které se létalo 11. a 12. 9. 2000 se rozlétával Marthi Bogdanoff s replikou Wakefieldu Fina Ellilily z r. 1950. Na rozdíl od původního modelu měl jeho pouze jediný svazek.

Franta Výskala z Valašského Meziříčí připravuje gumáčka SLUKA na létání korespondenční soutěže SAMu 95 v září 2000.

Špulákova „ANDROMEDA“ v Moskvě

Byla skutečnou hvězdou mezi větroni své doby. Ovšem především v rukou houževnatého bojovníka a svého tvůrce Vladimíra Špuláka z Pardubic. Proslavila se především bezpečnými lety bez velkých kiksů na Mistrovství států lidodemo, jak se říkávalo. Nebylo to nějaké poutové létání, s ohledem na podivný systém pravidel, který vymysleli Rusové byl výběr velmi tvrdý. V každé kategorii létal pouze jeden reprezentant každého státu, pouze Rusové měli výjimku v tom, že postavili ještě „běčko“ a pojmenovali jej Ukrajina. Hodnotil se součet trestných bodů za umístění v každé kategorii. Tedy za 1. místo jeden trestný bod, za 2. místo 2 body atd. Bylo to nezvyklé a posouzení výkonů z tohoto hlediska velmi kuriózní. Pokud by vítěz měl totiž 900 a druhý pouze o 1s méně, je to o rovných 100% více trestných bodů vůči vítězi.

Dostat se do družstva nebylo jednoduché. V širším výběru ve větroních a modelech na gumu bylo kolem 20 účastníků, v motorových modelech méně a podstatně méně v kategorii rychlostních 2,5 5,0 a trysek. Soustředění bylo eliminační, do dalšího kola postoupili jen modeláři s výbornými výkony. Byla to asi 1/4 účastníků. Létalo se v Kralupích a Medláncích. Vláda Špulák nakonec svého hlavního soupeře a svůj věčný stín V. Horynu přelétal trochu větší jistotou. Tak se stal jednotkou pro větrone. Byla to trochu nervozita a také velká věc, létat za národák. Nebylo vše růžové kolem, já byl například v Moskvě vyšetřován (německy!), že jsem měl po soutěži soupeřům říci: „učit sa, učit“ o čemž nic nevím, ale to by ani nemělo logiku, sám jsem v Moskvě zrovna nezazářil.

Vraťme se ale k ANDROMEDĚ a její cestě za vítězstvím. Jak vidíte z obrázku, ANDROMEDA byl poměrně krátký model kde stabilizační moment tvořila hlavně velká, 27% výškovka. Vzlétala závěsem za boční háček, takže vzlet byl poněkud spirálový. To VI. Špuláka ale nikdy z klidu nevyvedlo, dovedl výborně regulovat vzletovou rychlost.

Při vlastní soutěži dal sice dvakrát za sebou pouze 2,34 min, což bylo pod jeho možnosti, ale třetí let už bylo maximum. Oproti Maďaru Radoczimu to ale nevypadalo nejlip, ten měl všechny 3 lety za maximum. Proč použil Radoczi na 4 let druhý, sice stejný model, je záhadou. Najednou bylo všechno jinak. Zaletěl necelou minutu, zatím co Špulda si udržel standard letem pouze 9s pod maximum. Dostali jsme se ze 2. místa nečekaně do vedení. Můžete si domyslet, jaké napětí v tu chvíli vládlo. Těsně před 5. letem mně povídá Vláda: divěj brácho, co s nima udělám! Snad v tom byla v tu chvíli trochu euforie z nečekané naděje, ale udělal. Model se po vypuštění z ruky uhnul trochu stranou, (mnozí neznali tmulí!) a obloukem přešel pěkně až nad hlavu, kde byl ve správném okamžiku vystřelen dobře ještě o 5 m nahoru. Když nepotkáme cestou dolů nějaký hnusný klesák, je to doma, ať letí Maďar třeba maxe. Bylo z toho nádherné, jisté, ač teprve druhé Špuldovo maximum, ale vítězné. Maďar sice udržel pátým letem za 2,37 min druhé místo, ale na ANDROMEDU už neměl.

Napadá mne, jestli dedek Špulak (už mu bude napřesrok také 80 let) vzpomíná a vypráví vnukovi, jak to tenkrát bylo. Je to už hezky dávno, tato tak trochu napínavá loterie, ale v análech stojí nesmazatelně psáno: Špulák 839, Radoczi 755. A byl jeden bod na Maďary k dobru. Bylo to tak, byl jsem při tom.

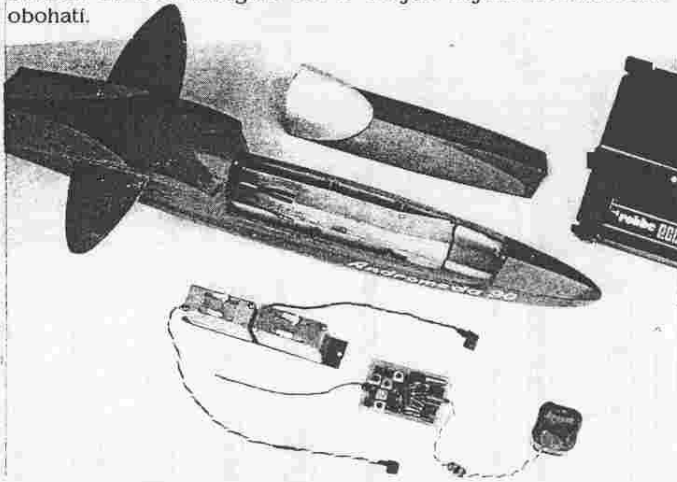
Technický popis

Trup - páteří celého trupu byla smrková lišta 5x5 na kterou byly navlečeny přepážky. To zaručovalo snadnou a přesnou stavbu. Přední část trupu byla šestiboká s lipovou hlavici. Kabinka vylišaná z celuloidu tvořila přechod do největšího průřezu trupu (v roce 1954 ještě platilo pravidlo minimálního průřezu v závislosti na délce trupu v roce 1955 zrušené). Za odtokovou hranou křídla přecházel trup do kosodélníkového průřezu, a pokračoval až do stěvu směrovky. Celý trup a směrovka byl potažen dyhou 0,5 mm.

Křídlo - bylo dvoudílné s dvojím lomením. Nasouvalo se na duralový jazyk procházející hřbetem trupu. Profil křídla byl vlastní, žebra byla vyřezána z překližky 0,8 mm, pouze kořenové žebro bylo z překližky 3 mm a ostatní zahuštěná žebra z překližky 1,5 mm. Náběžka byla ze smrku 2x4, přední nosník 4x8, druhý nosník 4x4, odtokovka z balzy 3x20, oblouk konce křídla byl laminován.

Výškovka - byla běžné konstrukce, profil byl vlastní

Tolik k modelu který uzavíral éru průřezových A dvojek a který se s podmínkou průřezu vypořádal s velkou elegancí tvaru. Doufám že naši kategorii RC A dvojek nějaká ANDROMEDA obohatí.

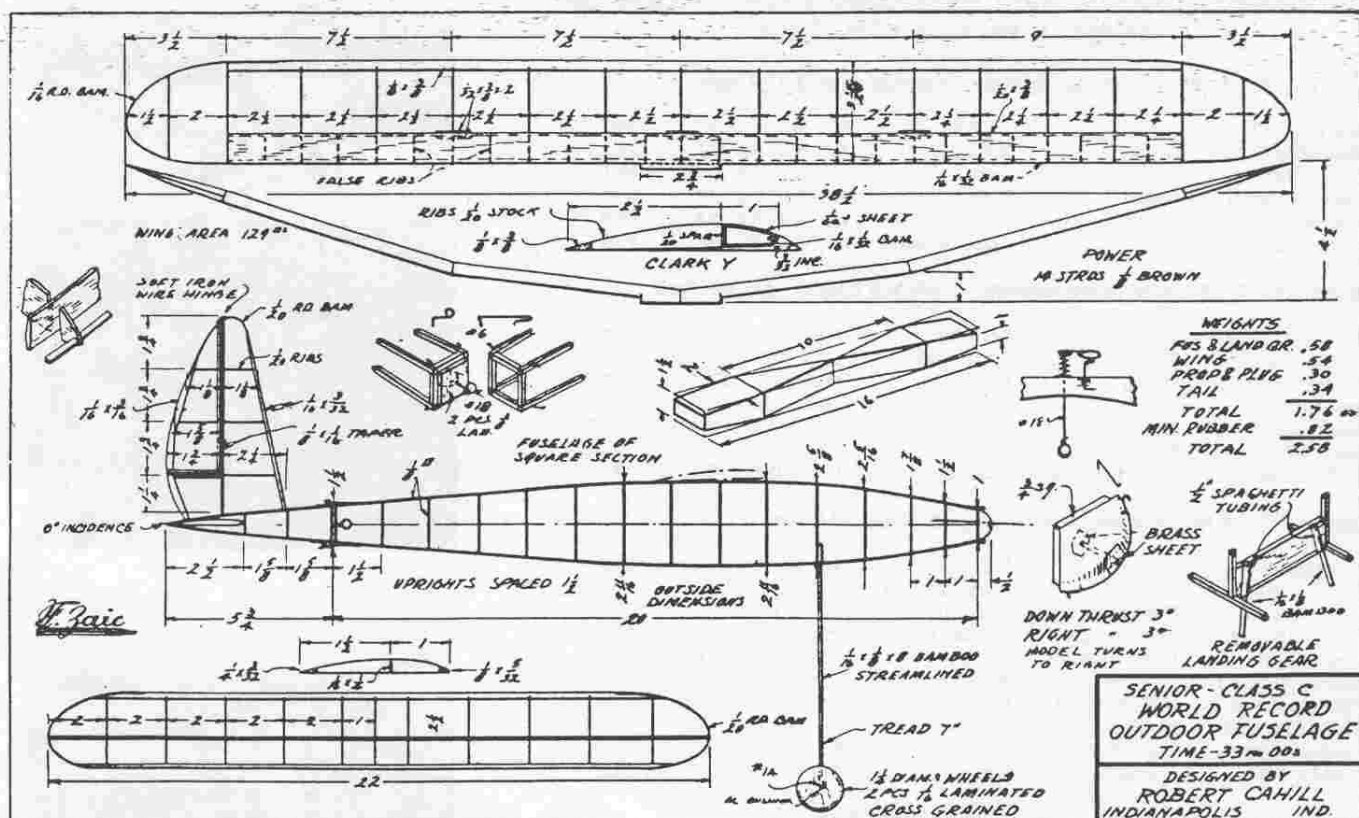
Od původní ANDROMEDY, která létala v r. 1954 v Moskvě se ANDROMEDA 90 RC trochu lišila. Hodně modelářů má VI. Špuláka zafixovaného jako neodmyslitelného reprezentanta volných větronů. Méně modelářů ví, že byl i jedním z prvních, kteří se zajímali o let řízený rádiem. A že nebyl chasník ledajaký, svědčí, že v roce 1967 vylétal v RC větroních mistra republiky.

Když za čas došlo k postupnému zmenšování všeho, co přijde do trupu, oprášil Vladimír i starickou ANDROMEDU a připravil ji do vzduchu, aby poslouchala radiové příkazy.

Ještě na okraj chci podotknout že mistrovská ČEJKA z r. 1967 byl na dnešní poměry mrňavý větron, měl rozpětí necelých 1600 mm a něco málo přes 38 dm² plochy. Vybavení? Příjimač Gama a vřadu magnet! Aby se pojistil proti pružicímu duralovému jazyku, udělal „vzpěry“ pomocí smyčky z ocelového drátu 0,15 mm, která šla od zlomu křídla na spodek trupu.

V roce 1989 nabídl německý časopis FMT vydání ANDROMEDY 90 RC. Došlo k němu v čísle 9/89. Tato ANDROMEDA měla krátké vzpěry z bambusu, diagonální výztuhy křídla a řízená obě kormidla. Směrovka byla dotvarována do plynulého obrysu v místě nepotřebného výřezu pro D/T., ale byla otočná kolem svislé osy jako celek. Výškovka měla po celém rozpětí pohyblivou klapku z 25 mm široké balzy.

Rad. Čížek

O tom, jak nalétal světový rekord s modelem na gumu

vypráví Robert Cahill z USA

Den, kdy v St. Luis v roce 1935 byla uspořádána celostátní soutěž modelů na gumu byl ideální pro létání modelů. Naše skupina z Indianapolis byla první, která se dostavila po ránu na letiště. Brzy jsme se pustili do konečného seřizování modelů. Asi za hodinu byly odstartovány lety pro eliminaci na Moffettův pohár. Udělal jsem dva lety. první nestál za moc, druhý byl ke 3 minutám a dokazoval, že seřízení modelu je dobré. Také průběžné hlášení o dosud dosažených časech jasně říkala, že časy z minulého roku byly překonány.

Asi k jedné hodině byly vyslyšeny prosby o termiku. Připravil jsem model k finálnímu letu. Nátocil jsem do svazku více než bych měl a posadil model na ranvej ke vzletu ze země. Model vzlet bezpečně zvládl a vše nasvědčovalo tomu, že to bude dobrý let. Vskočil jsem do připraveného auta a rozjeli jsme se přes letiště. Asi za minutu a půl se vrtule dotočila, ale model stoupal dále. Výška byla taková, že se dal čekat dobrý čas, který dával šanci dostat se do výběru. Model dále získával výšku a my pokračovali v jeho stihání. Vyjeli jsme z prostoru letiště a rozjeli se krajinou za rapidně stoupajícím modelem. Výhodou bylo, že model byl zespodu potažen černě a dobře se odrážel od světlého nebe. Často bylo nutné zastavit, aby byla jistota, že časoměřiči model dobře vidí.

V čase, kdy model byl už jen skvrnkou na nebi jsme uhaněli po jedné ze silnic nejvyšší rychlosti. Po 23 minutách letu začal model výrazně klesat a já se domníval, že jej dostihnou. Ale po změně směru vletěl model do jiného termického proudu a ten jej vrátil zpátky do oblak. Model byl ztracen z dohledu nad místem, kam žádné cesty nevedly. Měření letu bylo zastaveno přesně po 33 minutách. Vraceli jsme se zpět na letiště smutni, že byl model ztracen, ale potěšení z dosažení mimořádně dobrého času. Nejkratší cestou na letiště to bylo něco pod 15 km. Tam jsme na výsledkové tabuli zjistili, že mezi tím byla dosažena řada dobrých výkonů, ale všechny byly pod 30 minut. Nejblíže byl Vernon Boehle časem 28,5 minuty. Startoval krátce po mně. Všechno potvrzovalo skutečnost, že byly velmi dobré podmínky pro dlouhé lety.

Po několika týdnech jsem dostal zprávu od správce letiště, že model byl nalezen farmářem žijícím téměř 45 km od letiště. Model však setkání s traktorem odnesl zlomeným křídlem a vrtuli a také ocasní plochy dostaly své.

Tak byl zaznamenán světový rekord na čas modelu na gumu 33 minut. O tom, zda byla registrována i vzdálenost 44,4 km se nic neříká.

Model byl původně postaven již v roce 1934 pro celostátní v Akordu. Jde o velmi jednoduchý model o hmotnosti pouhých 74g. Vše podstatné je vidět z obrázku, jen chci připomenout, že průřez trupu byl čtvercový.

Nepřípadá vám tato epizoda dost podobná tomu, kdy jste po marném stihání přišli o svůj oblíbený model? To víte, termika je nerád, zvláště, když se nepoužívá determalizátor. Ale tehdy se to nenosilo. Létalo se nadoraz, počítal se nejdělsí čas ze tří. Tak tohle bychom si asi dnes dovolit nemohli, vem čert historii! Ale chťme tu dobu pochopit, také zkoušeli jak to nejlip dělat a nakonec se došlo k něčemu úplně jinému. Aby také jo za těch 65 let.

Podle článku v SAM SPEAKS z r. 1990 volně přeložil
Rad. Čížek

Prezident SAMu 78 Jaroslav Rybák ze Svitav si postavil SOKOLA II a úspěšně s ním létal letos na Middle Wallop.

Výsledky mezinárodní korespondenční soutěže létané v měsíci září 2000

Kategorie AV 1 - bezmotorové modely - rozpětí max 1270 mm

1. Ing. Dmec M.	Rosice	CB 33	90	90	90	90	270
2. Machulka St.	Doksy	Straka	80	90	56	81	251
3. Plaček Jiří	Praha	Šohaj	75	73	76	90	241
4. Plaček Ondřej	Praha	Šohaj	90	58	60	37	208
5. Plaček Tomáš	Praha	Šohaj	65	48	34	53	166
6. Machulka St.	Doksy	Grunau Baby	49	42	29	48	139

Kategorie AV 2 - bezmotorové modely - celková plocha do 34 dm²

1. Ing. Dmec Jar.	Praha	Seveřan	100	120	120	120	360
2. Pergler Vlad.	Praha	HA 2 - 36	120	120	90	113	353
3. Pergler Vlad.	Praha	Aurikel	108	120	100	120	348
4. Ing. Hulák P.	Borek	Aurikel	64	120	116	28	300
5. Kypka Jan	Mladějov	Andromeda	120	97	75	0	292
6. Balej Jiří	Kladno	Sluka	74	68	82	0	224
7. Linhart Jiří	Dvůr Králové	Spartak	110	80	0	0	196

Kategorie BV 1a modely na gumu - rozpětí max. 914 mm

1. Moseley Jim	Kanada	Senator	90	90	90	90	270 (+250)
2. Sayer Leslie	Kanada	Miss Canada	90	90	90	90	270 (+118)
3. Rajnošek Alois	Dvůr Králové	ML - 301	76	90	90	90	270
4. Raška Zdeněk	Frenštát p R.	Komár II	76	69	90	90	256
5. Linhart Jiří	Dvůr Králové	BM 20	65	90	77	78	245
6. Bělohávek Jiří	Kladno	Moskyt	32	58	44	75	177
7. Výskala Frant.	Val. Meziříčí	Letná	51	44	48	57	156
8. Švarc František	Kladno	Letná	39	55	44	9	138
9. Výskala Frant.	Val. Meziříčí	Sluka	47	39	43	36	129
10. Daněk Petr	Frenštát p R.	Kos	34	40	44	36	120

Kategorie BV 25 modely na gumu - rozpětí max 635 mm

1. Moseley Jim	Kanada	Cabinaire	60	60	60	60	180 (+120)	
2. Moseley Jim	Kanada	Veron Coburt	60	60	60	60	180 (+119)	
3. Raška Zdeněk	Frenštát p R.	Fairchild	60	60	60	60	180 (+91)	
4. Kalina Jiří	Praha	Felix	60	60	2	5	60	180
5. Daněk Petr	Frenštát p R.	Stinson Rel.	49	59	60	45	163	
6. Výskala Frant.	Val. Meziříčí	Prince Hall	50	46	48	49	147	
7. Daněk Karel	Frenštát p R.	Stinson Rel.	41	34	49	53	143	
8. Čížek Radoslav	K. Žehrovice	G-44/25	36	52	41	32	129	
9. Švarc František	Kladno	Prince Hall	36	38	34	51	124	
10. Sokolíček Bron.	Olomouc	Sokol	22	43	38	29	110	
11. Ing. Dmec M.	Rosice	Godra	28	43	38	22	99	
12. Daněk Karel	Frenštát p R.	Šidlo	23	22	17	19	64	

Z uvedených dílčích výkonů jsou pro konečný výsledek započteny v souladu s pravidly 3 nejlepší lety.

SAM 95 děkuje všem účastníkům za podání ruky byť je to třeba takto na dálku. Účast je víc než dlouhé řeči o ničem, je to výraz sounáležitosti a vzájemného poznávání lidí „stejně krevní skupiny“ - kteří se nemohou často vidat a někteří se ani za celý život neuvidí.

V následujících číslech IL se pokusíme alespoň jednoduchými skicami některé modely přiblížit. Snad se napřesrok zase takto setkáme - a moc by mně potěšilo, kdyby ve větším počtu.

Při vypisování podkladů pro tento článek jsem si znovu přečetl několik vašich dopisů, které jste přiložili. Bylo mně náramně dobře nad dopisem Broni Sokolického z Olomouce, Pavla Huláka z jižních Čech, Milana Dmce z Rosic i Honzy Kypky z Mladotic, Zdeňka Rašky z Frenštátu a Fr. Výskaly z Val. Meziříčí. To mně utvrzuje v závěru, že přece se něco dělo, byť ne mnoho, ale je to lepší, než nic. A že tolik „mládeže“ nepochybuje, že se to uskuteční napřesrok zas! Tož popojedem.

Rad. Čížek

1 VI. Špulák si sám vypouští RC ANDROMEDU. Viditelné jsou jednak vzpěrky křídla a také klapka výškovky.

2 Původní ANDROMEDA byla potažena bílým Modelsanem, měla červený trup a červené doplňky na předku křídla i výškovky. Na pravém zlomu křídla měla úzkou trikoloru. RC ANDROMEDA měla modrý trup a žlutá křídla.

Pražák Zd. Liska patřil v padesátých letech mezi naše přední Wakefieldáře. Vše měl teoreticky podložené, ale na uplnou špičku se nedostal. Působil také jeden čas v redakci Leteckého Modeláře.